

Sıfır Sorundan Çok Kutuplu Savaşa

İçeriği Yazan: [İlker EKİCİ](#) [1] Zaman: Cts, 10/09/2011 - 11:24

Dış işleri bakanlığına Davutoğlu'nun gelmesinden sonra Hariciyenin kimyası hatırı sayılır şekilde değişti.

Bu değişimin yönünü belirleyen faktörler;

- > Arap Baharı öncesi ve sonrasında Türkiye'ye biçilen rol modellik
- > Davutoğlu'nun teorik bilgisini pratiğe dönüştürmek için dış işlerini deney laboratuvarı haline getirmesi
- > Küresel düzenin yeni akım sistemine yönelip uzun süreli ortaklık yerine dönemsel işbirliğini seçmesi
- > Avrupa coğrafyasındaki ekonomik bunalım

olarak öne çıkmaktadır.

Davutoğlu'nun bilinen iki teorisi hakkında bilgi vermek bu noktada çok önemli.

Ok-yay teorisini ayrı bir yazıda işleyeceğiz.

İlk olarak **sıfır sorun politikasına** bakalım.

Komşularla sıfır sorun diye bilinen bu kavram, Türkiye'nin sınırları olan ülkelerle sorunları minimize ederek bölgesel ölçekte üst düzey çalışmalar yapmayı ve bölgede ağırlık sahibi olmayı hedeflemektedir.

Yine buradan hareketle bölgesel çalışma sahalarını "havza politikaları" diye tarif eden Davutoğlu, "bilim adamı idealistliği ile" kendine özgü bir sistematik geliştirmektedir.

Bu sistematığe göre içeride ve yakın çevresinde güçlü bir Türkiye'nin uluslararası alanda yaptırım gücü daha çok artacak ve bu sayede de bölgesinin önemli bir gücü olacaktır.

1. Davutoğlu döneminde "edilgen dış politikandan etken dış politikaya proaktif Türkiye" diye formüle edilen bu sistem, kamuoyuna akılda kalması için sıfır sorun politikası diye aktarılmıştır.

Türkiye gibi jeostratejik önemi olan bir ülkenin komşularıyla bilinen anlamıyla sorunsuz dış politika gütmesinin imkansızlığını şüphesiz ki Davutoğlu'da bilmektedir. **Öyleyse işin özü nedir?**

Arap Baharı komşularımızı 'grip' etmişken Türkiye ile bu ülkelerin; ekonomik, siyasi, kültürel, turistik hiçbir ilişki kuramayacağı açıktır. Komşunuzla ilişki kuramıyorsanız sıfır sorun mantıklı bir çözüm (!)

Yani, hiçbir şekilde ilişki kuramazsanız sorun çıkma olasılığını sıfırlarsınız.

Türkiye'nin Suriye - İran - Irak ile ortak sorunu PKK üzerine yoğunlaşmakta ve yine su politikaları ile farklı boyutlara erişmektedir.

Özellikle Fırat - Dicle'nin "sınır aşan" sular muamelesi görmeleri geçmişte Demirel döneminde Türkiye ile Suriye'yi savaşın eşiğine kadar getirmişti.

Yine benzeri bir tartışmanın açılmaması için hareket eden Türkiye'ye karşılık özellikle İsrail güdümlü bir klik ve lobi de GAP ölçeğinde politikaların Türkiye lehine fiiliyata geçirilmemesi konusunda yoğun çaba sarf etmektedir.

Bu yüzden Türkiye, Suriye'nin DNA'sını değiştirecek her türlü faaliyette devreye geçerek en uzun sınırı olan komşusuyla meselesini bir **"İç mesele"** yapabilir hale gelmiştir.

Özellikle PKK konusunda etkin bir işbirliği arayan Türkiye, İsrail ve Amerikan derin devletinin PKK'ya yaptığı lojistik desteğin önüne geçememekte ve bu yüzden ciddi kayıplar vermektedir.

Bölgenin karabasanı İran ile birlikte PKK kamplarına ve Kandil'e yönelik gerçekleştirilen operasyonlar ise bir bakıma iki ülkenin birbirine karşı güç bilemesi, dış göstermesi iken olaya bu gözle bakan bir değerlendirme yapılmaması da ayrı bir soru işaretidir.

Herkes bu bölgede son gelişmelerden hareketle Türkiye - İsrail arasında bir sıcak savaş ihtimalini dillendirse de bölgenin esas savaşı Türk - İran çarpışmasıyla ortaya çıkacaktır.

Suriye'deki iç karışıklıklarla Türkiye ile sürtüşmeyi bırakan Esad yönetimi, gerçekte "sıfır sorun" düzeyine gelmekte ve Türkiye ile ilişki kurmamaktadır. Irak'ın kuzeyindeki terör olgusu sebebiyle de Birleşmiş Milletler anlaşmasına göre, "dışarıdan gelen tehdit ve saldırıya karşı koyma hakkı" paralelinde Türk-Irak ilişkileri de devlet düzeyinden sıyrılmış ve sorunsuz bir hal almıştır.

Öte yandan İran ile uzun yıllardır var olagelen "Soğuk Savaş" koşulları en son olarak, Diyarbakır'a kurulacak füze rampaları ve İran'ın nükleer santrallerinin faaliyete geçmesi ile de fiiliyatta ilişkisiz ancak derin diplomasi ile içli dışlı sıfır sorun eksenine oturmuştur.

Doğu'da Ermenistan'ın isteklerinden biri olan sınır kapısının açılmaması ile de bu ülkeyle kurulamayan ekonomik, ticari ilişkiler rafa kaldırılmış, 2009'da imzalanan protokoller yok hükmüne alınmıştır.

Diasporanın özellikle ABD'deki etkin diplomasi ve kulis faaliyetleri, son dönemde İsrail ile yaşanan krizin ardından daha dikkat çekici bir hal alarak 24 Nisan'da temcit pilavı gibi dayatılan sözde soykırım etkinliklerinin seyrinde önemli değişikliklere yol açacaktır.

İsrail'in Gazze ablukasını kaldırması için Birleşmiş Milletler nezdinde girişim yapmaya hazırlanan Türkiye ve Davutoğlu ekibi İsrail'in elindeki Ermenistan ve Türkiye'deki özerklik paralelinde sözde Kürdistan'ı destekleme kozlarını iyi görmelidir.

Kuzey hattında Rusya ile ticari faaliyetlerin geliştirilmesine karşılık Diyarbakır'a yerleştirilmesi düşünülen NATO füzeleri göz önünde bulundurulduğunda ne kadar tehlikeli bir sürecin yaşanacağı gün gibi ortadadır.

Ayrıca gelecek yüzyılda küresel ısınma sebebiyle dünyanın en verimli bölgesi haline gelmesi ön görülen Kafkasya ve Hazar bölgesine yönelik Türkiye'nin acilen çalışma masaları oluşturması kelimenin tam anlamıyla bir elzemdır.

Batı'da Yunanistan'ın içine düştüğü ekonomik bunalım jeostratejik soğuk savaş dışında Türkiye ile ilişki kurmaktan ziyade günü kurtarma evresine girmiştir. Buna rağmen krizden çıkmak için ordusunun bir bölümünü lağvetmeyi göze alan Yunanistan'ın 100 milyon dolarlık füze alması fevkalade düşündürücüdür.

Kıbrıs konusunda da özellikle Akdeniz'de Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin (GKRY) 33 bin kilometrelik kıta sahanlığı olduğu ve bu bölgede GKRY'nin Yunanistan- Amerika-İsrailin desteğini alarak petrol arama tarama faaliyetine girişmesi de Akdeniz'e en büyük sınırı olan Türkiye'nin önündeki yakın plan sıkıntısıdır.

Bugüne kadar Kıbrıs meselesi yüzünden Akdeniz'de Münhasır Ekonomik Bölge ilan etmeyen Türkiye, Davutoğlu'nun "Akdeniz'de seyrüsefer serbestliği hakkı" çerçevesindeki açıklamalarına ek olarak Münhasıran Ekonomik Bölge uygulamalarına el atmalı ve Akdeniz'de kıyı güvenliğinin tesisi ile dışarıdan gelecek tehditlere karşı savunma tamponu oluşturmalıdır.

Sonuç olarak Davutoğlu dönemini "sıfır sorun" politikası kapsamında iki kısma ayırabiliriz:

1- Vekillikten önce

2-Vekillikten sonra.

Vekil olduktan sonra Davutoğlu'nun büründüğü rahat tavır ve Başbakan'ın takdirini kazanmanın verdiği özgüven ve tüm Afrika'yı tekrar bütünleştirme (Yeni Osmanlıcılık) hayalperestliği ile Türkiye'yi Turgut Özal'ın meşhur deyişi ve çıkarımı ile "Bir koyup üç alacağız" çizgisinde tekerrüri hataya çevirmiştir.

Davutoğlu'nun vekil olduktan sonra en büyük başarısı yıllardır birbiriyle kanlı bıçaklı olan İsrail ve Suriye'nin ikisiyle de arayış bozmayı başarmasıdır.

Önümüzdeki günlerde dış politikanın yeni denklemleri ve güç odakları çerçevesinde farklı şekillenmelerin olacağının işaret fişekleri atılmaya çoktan başlamışken, sıfır sorunu dış politika olarak kullanmak tarihin büyük hatalarından biri olarak kayıtlara alınacaktır.

Başbakan Erdoğan'ın bu süreçte Ortadoğu'nun hamisi ve hatta "halifesi" yapılacağı düşüncesi büyük çevrelerde dile getirilmeye başlarken, sürecin ana akım yöneticileri kontrolsüz güç güç değildir sözünü iyi bilmelidir.

Aksi takdirde ekonomik krizi gerekçe gösterip savaş çıkartmak önümüzdeki en yüksek olasılıktır.

İlker Ekici

İlker.Ekici@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

Tebrikler...

İçeriği Yazan: Gökhan DAĞ Zaman: Cts, 10/09/2011 - 21:13

Yerinde tespitleri için İlker Ekici arkadaşımızı tebrik ediyorum.

Gökhan Dağ,

İçeriği Yazan: İlker EKİCİ Zaman: Pzt, 10/10/2011 - 12:44

Sayın Dağ, yorumunuz için teşekkür ederim.

- [Dış Siyasa](#) [2]

Kaynak URL (22/05/2024 - 16:12 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/sifir-sorundan-cok-kutuplu-savasa>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/ilker-ekici>

[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>